

Türkçe Çalıştayı'nda hedef kurumsallaşma ve süreklilik.

GÜNDEM06

TÜRKÇE ÇALIŞTAYI KOORDİNATÖRÜ DR. YILMAZ BULUT:

'Türkçe Çalıştayı, yeniden Türkçe duyarlılığı oluşturdu'

ZİVER ERMIŞ KÖLN

RÖPORTAJ

Almanya'daki Türk sivil toplum kuruluşları, ortak nokta Türkçede buluşarak 31 Mart'ta Dortmund'da "Türkçem, Ana Dilim, Geleceğim - Türkçenin Ana Dil Olarak Geleceği" adlı bir Türkçe Çalıştayı gerçekleştirdi. Almanya'daki Türk velilerinin, Türk toplumunun kaygılarının başında gelen ana dil Türkçenin geleceği konusunda, büyük sivil toplum kuruluşları DİTİB, Avrupalı Türk Demokratlar Birliği (UETD), İslam Toplumu Millî Görüş (IGMG), İslam Kültür Merkezleri Birliği (VIKZ), Avrupa Türk İslam Birliği (ATİB), TÜRK FEDERASYON, Türk Veli Dernekleri Almanya Federasyonu (FÖTED), Almanya Türk Öğretmen Dernekleri Federasyonu (ATÖF) ve ZAMAN Avrupa elini taşın altına koyarak beş aylık bir ortak çalışma yürüttü ve her yıl çeşitli şekilde sürdürülecek olan etkinliklerin ilki olarak Türkçe Çalıştayı'nı gerçekleştirdi. Ancak tüm

"Çalıştay ile Medya kanalıyla siyasi alanlarda gündem oluşturarak ilgi, Türkçe konusuna sevk edilmiştir ve bu yolla duyarlılık sağlanmıştır. Avrupalı Türklerin anavatan Türkiye'ye kültürel bağlarının korunmasına katkı sunulmuştur."

türel bağlarının korunmasına katkı sunulmuştur. Nihayet; bildiriler ve grup çalışma sonuçları yazılı olarak yayılarak literatüre ve toplumsal bilinçlenmeye katkı sağlanacaktır.

Çalıştayın saydığımız somut çıktılarının üstünde ulaştığı katma değerleri oldu mu?

Kanaatimce toplantımızın sağladığı katma değeri somut kazanımlardan daha önemlidir. Logo çalışması Ana dile sahiplenmenin sembolik ve duygusal imgesini geliştirmiştir. Programın meydana gelmesinde idare kurulu temsilcilerinin aylarca süren ortak çalışması vardır. Çalıştay; sivil toplum kuruluşlarının iç işleyişinde demokratik karar almayı güçlendirmesi ve kurumlar arası ortak çalışma zeminini tesis etmede emsal bir proje olmuştur. En önemli tarafı da geleceğe yönelik sağlam temeller atma işlevidir. Türkçenin Avrupa'daki geleceği için çatı sivil toplum kuruluşları ortak

bu kurumların Türkçede buluşmasının, Türkçe Çalıştay'ının ortak bir harekete dönüşmesinin en büyük mimarı, Türkçe Çalıştay Koordinatörü Dr. Yılmaz Bulut'tu. Dr. Yılmaz Bulut ile Türkçe Çalıştay'ının ulaştığı ve ulaşamadığı hedefleri, Türkçenin ve çalıştayın geleceğini konuştuk.

Sayın Bulut, Türkçem, Ana Dilim, Geleceğim/ Türkçenin Ana Dil Olarak Geleceği Çalıştay'ı hangi amaçtan yola çıktı?

Göçler daha iyi bir yaşam arzusu ile gerçekleşir. Bavulların içinde taşınan en önemli eşya geleceğe dair taşınan ümitlerdir. Fakat, çok geçmeden göçün aslında kayıplara yol açan bir süreç olduğunu fark ederiz. Her şeyimizi ifade ettiğimiz dilin kaybı hatta yok olması ise en dramatik olgudur. Evimizin başımıza yıkılması gibi bir şeydir bu. İşte biz bu duyumsamadan, yeni kuşakların ana dilini kaybetme gerçeğinden hareket ettik. Hayıflanma ve üzülmeye yerine; mevcut dil erozyonuna karşı nasıl ortak karşı durulabilir, hangi sürdürülebilir çözümler sunulabilir konusunda arayışa giriştik. Altı çizilmesi gereken bir başka nokta; Türkçenin korunmasının bir siyaset konusu olarak değil, yaşanan bir soruna samimi çözümler üretme arzusu olarak düşünülmesidir.

Daha önce de benzer girişimler mevcut, bu girişimin ayrıncı noktası nedir sizce?

Öncelikle bu uğurda yapılan tüm atılım ve çabaları takdir ediyoruz. Biz başlarken elde ne var diye tahlil ettik. Ana dilin korunması başlı başına çok içaplı ve kapsamlı bir konudur. Teorik çalışmalar kadar somut ve pratik çözümler üretmek zorundasınız. Sürekli çabalamalısınız. Sorun çözmede bir çok muhatap karşınıza çıkar. Almanya ve Türkiye'deki resmi kurumlar, sivil toplum kuruluşları, medya, edebiyat, alleler, bireyler birer etkendirler. Bizim temel amacımız sistemli, uzun vadeli bir dizi

'Uyum bağlamında 'Ana Dil Uyumun Anahtarıdır' şeklindeki vurgu ile Alman makamlarının tek yanlı beklentilerini önceleyen sadece 'Almanca' vurgusuna sembolik denge getirilmiştir. Sorunsuz birlikte yaşam ve sağlıklı şahsiyet kazanmada ana dilin önemi vurgulanmıştır.'

Program başlangıçta tesbit ettiğimiz somut hedefleri umulandan daha fazla gerçekleştirmiş-

başlangıçtır ve başka ortak sorunlara da ortak payda tesisini güçlendirebilir. Türkçenin bir kültür dili olması yönünde göstereceğimiz bir dizi faaliyetin sağlam temelleri atılmış ve sistemli bir yol haritası oluşturulmuştur. Konuya duyarlılık bakımından idare kurulu teşkilatların geniş tabanları ve medya yardımıyla programın etkisi sayıları milyonları bulan kitleye ulaşmaktadır. Uyum bağlamında 'Ana Dil Uyumun Anahtarıdır' şeklindeki vurgu ile Alman makamlarının tek yanlı beklentilerini önceleyen sadece 'Almanca' vurgusuna sembolik denge getirilmiştir. Sorunsuz birlikte yaşam ve sağlıklı şahsiyet kazanmada ana dilin önemi vurgulanmıştır. Ama hepsinden önemlisi; bir ilk olarak ana dili olarak Türkçenin korunması yönündeki atılımlar sürekli hale getirilmek ve kurumsallaştırılmak istenmektedir.

Zaten kurumsallaşma burada en önemli sorun değil midir?

Süreklilik sağlam bir irade ve kurumsallaşma ile elde edilebilir. Benim çalıştaydan şahsen beklediğim en önemli konu kurumsallaşmadır. Tüm idare kurulu ve teşkilat temsilcilerimiz de aynı fikri taşımaktadırlar. Süreklilik sağlamak bizim başlangıçtaki asıl hedefimizdi. Dilerim en önemli özelliğimiz olarak kalır.

Kurumsallaşma maddi desteklere bağlı değil midir?

Ana dil olarak Türkçenin korunması konusunda öncelikli husus hassasiyet ve bilinçtir. Sivil toplum hareketi soruna sahip çıkarak ve taşıyarak bunu sağlayabilir. Ancak maddi konularda büyük projeleri gerçekleştirmek için gücü yetersiz kalabilir. Bu sebepten ikinci önemli konu maddi ve manevi desteklerdir. Almanya hukuki çerçeveleri ile ana dil korunmasına cevaz verebilir. Ancak dili korumanın gerektirdiği büyük destekleri ondan beklemek hayalcilik olur. Öbür taraftan Avrupalı Türkle-

temel amacımız sistemli, uzun vadeli bir dizi plan ve çabaların temelini atmak ve de bunları sürdürülebilir kılmaktır. Bunu yaparken geniş kapsamlı sivil toplum hareketi oluşturmak istedik. İlk programımız olan Çalıştay ile bunun yol haritasını elde etmek istedik.

Geniş temsil kabiliyeti olan Türk sivil toplumunu çatı kuruluşları bir araya getirerek ortak bir sahiplenme ve duruş gerçekleştirdi. Bu nasıl oldu?

Türkçe siyasi görüş farketmeksizin herkesin ortak paydasıdır. Ayrıca sivil toplum kuruluşları içinde sahip oldukları birikim sayesinde sorunu iyi farkedenden ve görüşü sorulur kişiler var. İşin olgunlaşmasında bu şahıslar büyük rol oynadı. Girişimci olarak bendeniz öncelikle bu dostlarla projeyi gönül paylaşımına açtım. Çok çabuk herkesin ortak akla sahip olduğu ortaya çıktı. Çok geçmeden Avrupalı Türk Demokratlar Birliği, Diyanet İşleri Türk İslam Birliği, Avrupa Türk İslam Birliği, İslam Toplumu Millî Görüş, İslam Kültür Merkezleri Birliği, Kuzey Ren Vestfalya Veliler Dernekleri Federasyonu, Almanya Türk Öğretmenler Federasyonu, Almanya Türk Federasyonu, geniş kuruluşları temsilen Zaman Avrupa çatı kuruluşları idare kurulunu oluşturdu. Böylece sistemli ve geniş katılımı bir hareket doğmuş oldu. Girişim tüm tecrübe ve bilgilerin projeye akmasına vesile oldu bir bakıma. Danışma kurulu, basın danışmanlığı ve destek verenlerle birlikte geniş katılımı bir Türkçe hareketi doğmuş oldu.

Sizce Çalıştay amaçlarına ulaştı mı?

Bu çalıştayın amacı, Türkçe konuşan toplumun geleceği için bir hedefler listesi belirlemektir. Bazı hedefler ise geleceğe perspektif üreten niteliktedir. Bunlar takip edilecektir. Ulaşılan temel hedefler şunlardır: Türkçe konuşan konu uzmanlarının birikiminden sağlam fikir oluşturmak anlamında faydalanılmıştır, aralarındaki ilişki ağlarını güçlendirmek ve bunu sürekli kılmak için katkı sunulmuştur. Türkiye Cumhuriyeti devletinin ilgili kurumlarının kendi vatandaşlarının sorunları ve gelişmesi karşısında doğrudan elde edilecek bilgi sayesinde yeni gelişmeleri dikkate alması, idari ve yasal kurumlarını yeniden değerlendirmesi, bilgi birikimi sağlaması ve nihayet etkin siyaset gütmesine katkı sağlanmıştır. Almanya başta olmak üzere Avrupa kurumlarında konu muhatapları ile aktif işbirliği ne yönelik somut bilgi alt yapısı beslenmiştir. Medya kanalı ile siyasi alanlarda gündem oluşturarak ilgi Türkçe konusuna sevk edilmiştir ve bu yolla duyarlılık sağlanmıştır. Avrupalı Türklerin anavatan Türkiye'ye kül-

nayıcılık olur. Öbür taraftan Avrupalı Türklerin anavatanlarına sağlıklı baği dilin korunması ile muhafaza edilebilir. Bu konuda Türkiye Cumhuriyeti resmi kurumlarına büyük görevler düşmektedir. Örneğin Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının önemli görev alanlarından biri budur. Yasal olarak öncelikli görevi olmasa dahi, Yunus Emre Türk Kültür Enstitüleri dil korunmasında örnek ve yüksek manevra kabiliyeti sayesinde önemli bir aktör olabilir. Burada dikkat edeceğimiz konu; dil korunması meselesinin bir

kültür meselesi olarak ele alınması ve bir siyaset malzemesi haline getirilmemesidir. Bu anlamda öncelikle resmi kurumlar arasında sağlam ve etkili bir stratejiye ve işbirliğine ihtiyaç duyulmaktadır. Öbür taraftan Avrupa'da sivil toplum tarafından sahiplenilen ve taşınan girişimlerin değeri giderek önemini arttırmaktadır.

